

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
Ústav germánských studií

nám. Jana Palacha 2, 116 38 PRAHA 1, ČESKÁ REPUBLIKA

OPONENTSKÝ POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hubinová, Aneta (2014): *Der Kriminalroman „Milchgeld“ von Volker Klüpfel und Michael Kobr in der tschechischen Übersetzung*. FF UK, Ústav germánských studií, vedoucí práce – Doc. PhDr. Marie Vachková, Ph.D., 71 str., bez CD-ROMu.

Bakalářská práce Anety Hubinové představuje **pokus o analýzu překladu kriminálního románu *Milchgeld* autorské dvojice Volker Klüpfel a Michael Kobr**. Z hlediska filologického studia německého jazyka na ÚGS FF UK se jedná o téma **relevantní**. Přes některá nesporná pozitiva práci doprovází **nemálo zásadních nedostatků**, které jsou v nutně omezeném výběru tematizovány v následujících odstavcích.

Cíl práce autorka formuluje takto: „Das Ziel der Bachelorarbeit besteht in der Darstellung, Qualifizierung und ausführlichen (sic! – M.Š.) Analyse von problematischen Stellen in Všetíček's Übersetzung, welche zu einem erschwertem Verstehen des Textes führen. Anhand von entsprechender Fachliteratur, welche sich mit literarischem Übersetzen beschäftigt, sollen Mängel aufgezeigt und Lösungen gefunden werden“ (str. 6). Cíl byl **stanoven v zásadě racionálně**. Optikou výsledku (viz dále) se mi ale zdá, že si autorka vzala příliš velké sousto a že podobná práce, která by nesklouzávala k povrchnosti, je **zatím nad její síly**.

Práce je **přehledně a logicky členěna** na několik částí. V první části (kap. 1 a 2) autorka představuje analyzované dílo a jeho autory. V části „Analyse“ (kap. 3) lze najít možná až příliš stručné uvedení do problematiky analýzy překladu, resp. analýzu textu samotnou. Následující část (kap. 4) obsahuje překlad dvou kapitol knihy z pera autorky práce. Je přitom důležité zdůraznit, že se autorka s tímto textem zúčastnila překladatelské soutěže, čímž mj. umně prokázala **relevanci tématu pro praxi**. Práci uzavírá zbytečně nabobtnalé shrnutí, ve kterém se zčásti opakují informace z úvodních kapitol práce, a seznam literatury, který by bylo vhodnější pojmenovat „Verwendete und zitierte Literatur“ místo „Bibliografie“, neboť velké množství položek v textu vlastně citováno není, i když použity byly. Naopak ocenit je potřeba **názornost materiálu v přílohách**.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
Ústav germánských studií

nám. Jana Palacha 2, 116 38 PRAHA 1, ČESKÁ REPUBLIKA

Metodologie práce je s ohledem ke zpracovávanému tématu **zvolena příležitavě**.

Z hlediska obsahového bohužel musím konstatovat, že mnohé analýzy z mého pohledu působí nepřesvědčivě a příliš jednostranně. Překlad literárního díla je mimořádně komplexní činnost, přičemž na mnohé jevy existuje několik možných pohledů. Jednoznačná řešení často nejsou k dispozici. Předložené analýzy ale, zdá se mi, implicitně sugerují opak. U některých z nich postrádám hlubší zamyšlení nad možnými řešeními, resp. nad jevy samotnými. V následujícím výběru (nutně omezeném) uvádím příklady analýz, u kterých se s autorkou názorově rozcháším:

- (a) Na str. 18 autorka kritizuje překlad německého slova *Job* českým výrazem *džob*. V zásadě poprávu. Její řešení pomocí slova *práce* ale také není vhodné, protože mezi touto dvojicí je stylistický rozdíl. Sama autorka přitom v práci zdůrazňuje, že **stylistická rovina** výchozí a cílová musejí být v souladu.
- (b) Proto např. na str. 26 uvádí, že překlad německého *dich so dringend brauchen* jako *tě tam tak strašně potřebují* je nevyhovující. Zde ale postrádám zamyšlení nad fenoménem **kompenzace**. K některým výrazům výchozího jazyka neexistuje ekvivalent na stejné stylistické rovině. Překladatel tak sáhne k prostředku kompenzace a „problém“ vyřeší tak, že se výraz odpovídající stylistické platnosti objeví u překladu jiného slova, které takový ekvivalent má. Je potřeba vždy pamatovat na to, že literární překlad lze posuzovat vždy pouze na rovině celého (!) textu, ne na rovině jednotlivých odstavců či vět, a už vůbec ne na rovině jednotlivých slov.
- (c) Na str. 28n. autorka zdůvodňuje nevhodnost překladu spojení *Vater Staat* pomocí *tatíček erár* jeho neuzuálností. V této souvislosti si kladu tuto otázku: Do jaké míry je nutné v případě literárního textu, resp. jeho překladu, lpět na uzuálním vyjadřování? Není určité **ozvláštnění textu** podobnými prostředky spíš jeho výhodou? Také na tomto místě bych od autorky očekával hlubší reflexi, než kterou v předkládané práci nabízí.
- (d) V této souvislosti je přitom nápadné, že **si autorka v jednotlivých analýzách odporuje**. Zatímco v některých případech argumentuje uzuálností, resp. neuzuálností, na jiných místech navrhuje úpravy, které vedou k vyjadřování, které podle mého názoru uzuální není, srov. např. str. 33, kde nabízí překlad *Momentálně se nacházela někde mezi blond a peroxid*. Co je tady slovo *peroxid* za slovní druh? Jako adjektivum neexistuje a jako substantivum by patrně muselo být v jiném tvaru.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
Ústav germánských studií

nám. Jana Palacha 2, 116 38 PRAHA 1, ČESKÁ REPUBLIKA

- (e) Na str. 29 je kritizován překlad *bemerkte er ein Grinsen auf ihren Gesichtern* jako *všiml si na jejich tvářích jemných úsměšků*. Pod nadpisem „Inadequate lexikalische Mittel“ lze najít autorčin návrh na vylepšení, **chybí ale zdůvodnění**, proč by zmíněný překlad měl být vadný. Podobně ne úplně jasných míst je v práci víc.
- (f) Překlad německého *Du bist doch nicht der Günther Jauch* českým *Copak jsme v Chcete být milionářem* není úplně vhodným řešením. Má-li překlad sloužit delší dobu a odolávat zubu času, pak je lepší se podobným překladům vyhnout. Zmíněný pořad se už nenatáčí a budoucí generace mladších čtenářů za dvacet let možná nebude vědět, o co se jedná.

Dále mám následující **nejasnosti, poznámky a dotazy**:

- (g) Na str. 39 se píše následující: „Nach Aussage von Choceň und Valašské Meziříčí Molkereien gibt es im Tschechischen kein Äquivalent für die Bedeutung a, (...).“ Tomu bohužel nerozumím. Autorka použila nějaký typ dotazníkové metody? Kde je v práci nějaká **reflexe** nebo podrobnější informace k respondentům a položené otázce?
- (h) V práci se autorka v souvislosti s hodnocením překladu odvolává na **charakter** hlavní postavy. Ten ale v práci nijak obsírněji zmíněn není. Údaje k věku, pohlaví, rodinnému stavu a oblíbenému hudebnímu nástroji (str. 27) v tomto ohledu, zdá se mi, nestačí.
- (i) Na str. 19 je **chybný překlad** českého textu do němčiny, srov. *keré mluví celonárodním jazykem* vs. *welche sich in dialektaler Sprache ausdrücken*.
- (j) Paušalizující vyjádření typu „**Fremdwörter** bilden im Deutschen, im Gegensatz zur tschechischen Sprache, einen beträchtlichen Teil des Wortschatzes“ jsou dle mého názoru v této podobě nepřijatelná. Na základě čeho autorka k tomuto závěru došla? Mohla by odkázat na nějakou literaturu?

Práce je v kontextu bakalářského studia psána **podprůměrnou němčinou**, která téměř nesplňuje požadavky kladené na jazykové zpracování tématu v této fázi studia. Obzvláště problematická jsou následující gramatická a lexikální faux pas (opět pouze výběr):

- str. 7: záměna *Mord* a *Mörder*
- str. 9: *Es werden lediglich die Seitennummer (...) eingeführt*
- str. 12: *das Boden*
- str. 13: *in die Afrika*

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
Ústav germánských studií

nám. Jana Palacha 2, 116 38 PRAHA 1, ČESKÁ REPUBLIKA

- str. 13: (...) *ein Prozess* (...) *ausgedacht hat*.
- str. 19: *erwiesen* (prét. zde nedává smysl, préz. má jinou formu)
- str. 23: záměna *einzig* a *einzeln*
- str. 26: *Es lässt sich folgender Vorschlag verlegen*, (...)
- str. 27: záměna *dient* a *führt*
- str. 31: (...) *spricht nicht in den Kontext* (...) *an*.
- str. 32: *seinen geringen Übersicht*
- str. 33: (...) *kann man* (...) *festgestellt werden*
- str. 36: *im Syntax*
- str. 38: *verkauft*
- str. 50: (...) *dass die Passagen sollten einheitlicher sein*.
- str. 51: *in Tschechischer Republik*

Práce nadto obsahuje **nepočítaně formulačních přešlapů a stylisticky problematických míst**. Zatímco stylistickou vybroušenost textu je potřeba odsunout z okruhu nároků, které lze na bakalářské práci realisticky klást, o ostatních aspektech jazykového zpracování toto rozhodně neplatí. Naprostá většina výše zmíněných gramatických jevů přitom byla v gramatických kurzech, které autorka na ÚGS FF UK absolvovala, tematizována a procvičována. Že tato látka nebyla prakticky zvládnuta, je v této fázi studia **problém zcela zásadního rázu**.

Z hlediska formálního je práce v zásadě **v pořádku**. Výhrady mám snad jen nedůslednému psaní kurzivou v případě jazyka-objektu a opakované záměně pomlčky a spojovníku.

ZÁVĚR: Předložená práce je z mého pohledu promarněnou šancí. Sympatické téma usouvztažněné s praktickou problematikou překladu by si zasloužilo mnohem pečlivější jazykové zpracování a propracovanější analytickou část. Osobně bych dal přednost tomu, kdyby se autorka v analýzách soustředila na užší výběr jevů, ty ale rozebrala mnohem podrobněji a reflektovaněji. Práci přesto **DOPORUČUJI** k obhajobě. Hodnocení bude stanoveno až na základě jejího průběhu. **Má-li být alespoň „dobře“ (3), bude nutné obhajobu připravit s maximální (!) pečlivostí.** Jako témata k diskusi navrhuji otázky a poznámky tematizované v tomto posudku.

V Praze, dne 23.5.2014

.....
Martin Šemelík, Ph.D.